

Лазар Лазаров,

Служебен заместник министър-председател по социалните политики
и министър на труда и социалната политика

Заг всеки успех стоят много часове труг, умения и себераздаване

Лазар Лазаров е магистър по "Икономика" със специалност "Макроикономика" в УНСС. Има специализация по проблемите на пазара на труда в България. Завършил е допълнителна квалификация по мониторинг и оценка на социални програми и проекти по методологията на Международната организация на труда.

От 1995 г. последователно е заемал консултантски, експертни и управленски позиции в Националната служба по заетостта, Българската стопанска камара, Икономическия и социален съвет, Народното събрание, Министерството на труда и социалната политика.

Заместник-министър на труда и социалната политика в четири редовни и три служебни правителства в периода 2013 – 2022 г. Отговарял е за организацията и координацията на дейността на МТСП в областта на трудовото и осигурителното законодателство, социалното осигуряване, условията на труд, политиката по доходите и социалния диалог.

От 2 август 2022 г. е вицепремиер и министър на труда и социалната политика в служебния кабинет с премиер Гълъб Донев.

Господин Лазаров, вече почти 30 години професионално сте пряко свързан с проблемите на пазара на труда. Как от позицията на министър на труда и социалната политика бихте оценили актуалното състояние на трудовия пазар?

Въпреки несигурната икономическа среда и висока инфлация, изпратихме 2022 г. с рекордно ниска безработица. Средното ѝ равнище за последните 6 месеца е под 4,5%. Средномесечният брой на регистрираните безработни през 2022 г. е 147 804 - 33 682 по-малко спрямо 2021 г. Положителни са и данните за заетостта. Броят на работещите хора в България се увеличава и достигна 3,039 млн. души. Въпреки позитивните тенденции, сред най-големите предизвикателства на пазара на труда остават големият брой икономически неактивни хора и недостигът на квалифициран персонал за голяма част от работодателите. За преодоляването на тези предизвикателства МТСП изпълнява проект по Плана за възстановяване и устойчивост за създаването на иновативна виртуална платформа за електронно обучение на лица над 16 г., по който планираме обучението на 500 000 безработни и заети. В допълнение, над 623 млн. лв. по Програма „Развитие на човешките ресур-

си“ (2021-2027 г.) са предвидени за придобиване на нови умения от 170 000 заети и безработни, както и за придобиване и усъвършенстване на дигитални умения на 160 000 души.

В края на 2022 г. се разгоря тежък спор по въпроса за ръста на минималната работна заплата (МРЗ). Какво е виждането на МТСП по тази тема?

Установената практика в България е МРЗ да бъде ежегодно актуализирана, в търсенето на адекватно равнище, което отговаря едновременно на отчетените макроикономически тенденции и прогнози. При определяне на МРЗ от 780 лв. за 2023 г. МТСП използва официалните данни на Националния статистически институт с цел последователност и проследимост през отделните статистически периоди. На годишна база ръстът ѝ е с 20%, което компенсира инфлацията от началото на 2022 г.

Има ли подводни камъни за решаване на проблема с МРЗ? Ако да – какви са те?

Предизвикателствата в този процес са свързани с несигурните икономически условия, сред които са високата инфлация и политическата нестабилност. Размерът на МРЗ следва да удовлетворява потребностите на работещия и неговото семейство, в контекста на националните икономически и социални условия и борбата с бедността сред работниците. От друга страна, възнаграждението трябва да отговаря на социално-икономическите условия, измерими с критерии като общо равнище на работните заплати, инфлация и производителност на труда. Решението преминава през намирането на баланс между тези две страни.

От години се дискутира около необходимостта от въвеждане на механизъм за определяне на МРЗ. Смятате ли за реалистично през 2023 г. тази тема най-сетне да бъде затворена и да се поздравим с такъв механизъм?

МТСП е в процес на формиране на работна група с участието на социалните партньори, която да разгледа обстойно възможностите за транспониране в българското законодателство на Директивата за адекватни минимални работни заплати в ЕС. Очакванията ни за работата на групата са големи, защото в хода на транспонирането на Директивата се създава възможност за постигане на консенсус и по отношение на механизма за определяне на МРЗ.

Какви са вижданията на МТСП относно прилагането на Директива 2022/2041 относно адекватните минимални работни заплати? Как гледате на искането на синдикатите МРЗ да се определя като 50% от СРС?

Директивата задължава държавите-членки да прилагат ориентировъчни референтни стойности, от които да се ръководят при своята оценка на адекватността на законоустановените МРЗ. Паралелно с това, в нея ясно е посочено, че механизмът и кри-

териите, по които следва да се определя най-ниското възнаграждение за труда, са от компетентност на държавите-членки и при тяхното определяне трябва да се вземат под внимание националната практика и особености. Именно поради това, считам за неприемливо въвеждането на автоматичен механизъм с един единствен критерий за оценка на адекватността на МРЗ – обвързването на нейния размер като 50 % от brutната средна работна заплата. Бих искал да обърна внимание и на друго съществено изискване на Директивата – държавата трябва да насърчава колективното договаряне за определяне на работните заплати. Трябва да се стремим да спазваме този основен принцип за пълното зачитане на автономността на социалните партньори, както и правото им да договарят и сключват колективни трудови договори. Поради това, от ключово значение е да се гарантира ефективното участие на социалните партньори в определянето и актуализирането на законоустановените МРЗ.

МТСП често се явява арбитър в спора между работодатели и синдикати. Как оценявате нивото и качеството на социалния диалог у нас и как виждате ролята на МТСП в този процес?

Тристранното сътрудничество за уреждане на трудовите отношения е една от големите социални идеи на ХХ век. В този процес следва да участват всички – държавата, работодателите и синдикатите. Всяка една от тези три страни следва да полага усилия, макар и отстоявайки понякога различни интереси, да се постигне компромисно и балансирано решение. Именно поради това, считам, че МТСП не следва да се възприема като „арбитър“ в споровете между работодатели и синдикати, а като равнопоставен участник в цялостния процес на тристранно сътрудничество.

Понеже този брой на списанието ни е посветен на темата „Успелите“, какво е успехът за Вас?

Трудно е да дам подобно определение, тъй като успехът се приема субективно от всеки човек. Но със сигурност зад всеки успех стоят много часове труд, умения, себераздаване и, не на последно място, способен и лоялен екип. Бих искал всеки човек да чувства подобна подкрепа, независимо дали става въпрос за постигане на своите цели в семейния, или в професионалния си живот. Важно е да се научим да оценяваме повече успехите на другите и да си подаваме ръка при неуспехите. Убеден съм, че така ще бъдем по-успешни като хора, общество и държава.

Какво ще пожелаете на българските работодатели за 2023 г.?

Здраве, оптимизъм и енергия, далновидни и точни управленски решения, за да изпълнят успешно бизнес плановете си. Нека бъдат активни в реализирането на проекти, които стимулират развитието на икономиката на България и дават добър пример за успехи и отговорност към обществото.